

ובתוספות פירשו ניבלי"ש, ואינו מחזור שהרי בלילתן רכה היא.

ולית הלכתא ככל הני שמעתתא אלא כי הא דאמר רב חייא בר אשי שלש תכיפות הן תיכף לנטילת ידים ברכה וכו'. כלומר תיכף למים אחרונים ברכה ומכי נטל ידיו אסור לאכול ואפילו בברכת המוציא, דכיון שנטל ידיו לברכה קבל עליה לברוכי, ואי אמר הב ונברך הוא הדין והוא הטעם, וכל שכן הוא דהא קביל עליה בפירוש לברוכי, והראב"ד ז"ל הביא ראייה על זה מדאמר להו (פסחים ק"ג ב') רב ייבא סבא לתלמידי דרב הכי אמר רב כיון דאמריתו הב ונברך איתטר לכו למייתי ולא נטר להו אי מברכי עליה בורא פרי הגפן או לא, אלמא אסור למייתי אפילו בברכה קאמר, אבל הרב אלפסי ז"ל לא כתב כן במסכת פסחים.

דף מ"ב ע"ב. אמר רב מרי אמר רבי יהושע

בן לוי לא שנו אלא בשבתות וימים טובים וכו'. וכתב הראב"ד ז"ל וכן הר"ז הלוי ז"ל דדוקא במקום שאין היין מצוי להם אבל במקום שהיין מצוי כגון במקומות האלו אין הפרש בין שבתות לימות החול, והביא ה"ר אברהם ז"ל ראייה מדאיבעיא לן בגמרא יין שבתוך המזון מהו שיפטור את שלאחר המזון או לא, אלמא שלפני המזון פשיטא דפטור ליה, ופשטא דמילתא דההיא בימות החול היא דאי בשבתות תיפוק ליה משום יין שלפני המזון דהא צריך לקדש, ומיהו אינה ראייה כל כך דדילמא בשבתות ובשקדש אריפתא, ואי נמי בחול בשעת הקזה ובשעת יציאה מבית המרחץ, אלא מיהו הכי מסתברא דכיון דבקביעות שתייה תליא מילתא אף בימות החול כשהיין מצוי כן.

איבעיא להו בא להם יין בתוך המזון מהו

שיפטור את היין שלאחר המזון. פירוש לאחר המזון כגון שהפטיק בשיחה ולאחר זמן מרובה צמא לשנות מחמת שיחה, אבל לאחר אכילה מיד או לזמן (מרובה) [מועט] עדיין לשרות המאכל הוא בא ויין שבתוך המזון פוטר, דהא שמואל ורב ששת וכולהו ואסיקנא דאינו פוטר, דהא שמואל ורב ששת וכולהו תלמידי דרב אמרי אינו פוטר ורבא נמי דבתרא הוא משמע דאית ליה הכין מדאקשי לרב נחמן דאמר פוטר, ועוד דפשטא דברייתא דאקשי ליה מינה רבא לרב נחמן הכין דייקא, דקתני בא להם יין בתוך המזון כל אחד ואחד מברך לעצמו אחר המזון אחד מברך לכולם, ואע"ג דדחי ליה רב נחמן דהכי קאמר

נראה לפי דברי התוספות שהוא טעון ברכה לאחריו ואין ברכת המזון פוטרת אותו, וכדכתבין לעיל דאין ברכת שלש פוטרת מעין שלש, ולי נראה דאפשר לומר דבין ברכת שלש פוטרת מעין שלש דידיה, אע"ג דלגבי תאנים וענבים לא פטרה, וטעמא דמיתחוי לי בהא משום דאמרינן בריש פירקין (ל"ה ב') חמרא סעיד ומשמח נהמא מסעד סעיד שמוחי לא משמת, אי הכי ליברך עילויה שלש ברכות לא קבע איניש עילויה, אמר ליה רב נחמן בר יצחק לרבא ואי אמר קבענא עילויה מאי, אמר ליה לא ידענא עד שיבא אליהו ויאמר אי היא קביעותא או לא השתא מיהא בטלה דעתו אצל כל אדם, אלמא אי היא קביעותא מברכינן עליה שלש ברכות, וכיון שכן כיון שבתוך הסעודה של קבע שותהו, מתוך דהויא קביעות לאכילה הויא קביעות לשתיה, וכענין שאמרו לקמן (מ"ג א') גבי הסבה מיגו דמהניא הסבה לפת מהניא הסבה לייך, כך נראה לי.

דף מ"ב ע"א. רב הונא אכל תליטר ריפתא

בני תלתא תלתא לקבא ולא בריך. פירוש פת הבאה בכסנין היה, ושלא בסעודה אכל, ולא ברך אחריו, כלומר שלש ברכות אלא מעין שלש, ואמר ליה רב נחמן עדי כפנא, כלומר אכילה זו אכילת רעב היא וקבע היא וצריך לברך לפניו המוציא ואחריו שלש ברכות, ולא אמרו בפת הבאה בכסנין שאינה טעונה לפנייה אלא מיני מזונות ולבסוף מעין שלש, אלא בשאוכל ממנה מעט כדרך הלועסים ממנה מעט לתענוג ועדון ולמתיקה, אבל אי אפשר לומר דרב הונא לא בריך לאחריו כלל דהא לא גרע מתאנים וענבים שמברך מעין שלש, אלא ודאי כדאמרן, וכן פירשו בתוספות, וחזר רב הונא ואמר כל שאחרים קובעין עליו סעודה צריך לברך, כלומר לפניו המוציא ולאחריו שלש, ותמהני על הרב אלפסי ז"ל שכתב בהלכות שאם אכלן בתורת כסנין בתחלה מברך בורא מיני מזונות ולבסוף ולא כלום.

והא מר הוא דאמר משמיה דשמואל לחמניות מערבין בהן ומברכין עליהן המוציא לחם מן הארץ. התם דקבע עליו מעיקרא. ודוקא דקבע עלייהו מעיקרא הא לא קבע מעיקרא מברך בורא מיני מזונות, ואי לא אכיל אלא מעט מברך אחריהן מעין שלש, ואם אכל כשיעור שאחרים קובעין עליו סעודה אע"פ שלא בריך בתחלתו המוציא מברך לבסוף שלש ברכות.

ופירוש לחמניות פירש רש"י ז"ל אובלי"ש,